

Fashionably Late

If a girl looks swell
when she meets you,
who gives a damn
if she's late?

(J.D. Salinger, *The Catcher in the Rye*)

Ik zit in de jury van een schrijfwedstrijd die geïnspireerd is op de *100 word play contest* van The Royal Court Theatre in Londen. Hiervoor moet de deelnemer een toneelstuk schrijven van exact honderd woorden, inclusief regieaanwijzingen en de namen van de personages. De bedoeling is om in zo'n korte spanne tóch een dramatische scène voor elkaar te krijgen, iets wat nog niet eenvoudig blijkt te zijn.

De meeste inzendingen die ik lees bestaan vooral uit exposé. Uit de inleiding die naar een clou leidt. Maar zoals een mop meestal niet grappig is tot de grap aan het eind en een onverwachte schok de scène ervoor niet eng maakt, zo maar je een toneelscène niet spannend door de onthulling aan het eind. De spanning die de schrijver voelt, die denkt dat er iets heel bijzonders aan gaat komen, voelt de kijker niet. Zo bestaat een groot deel van de inzendingen uit inleidingen tot een grapje of ideetje die in de eindzin staat. Het grapje of ideetje waarmee het stuk *eigenlijk* zou moeten beginnen, omdat het daar spannend begint te worden.

Onder scenarioschrijvers gaat het gezegde: *Start late, leave early*. Dat houdt in dat je zo laat mogelijk in een scène stapt en er zo vroeg mogelijk ook weer uit gaat. Je begint midden in de handeling en eindigt met een *cliffhanger*, zo zou je het ook kunnen zien. Je voorkomt daardoor vooraf allerlei uitleg en gepraat over wat er in de scène gaat gebeuren en gaat moeten gebeuren. En achteraf voorkom je allerlei duiding van wat er nou gebeurt is.

Zo kan je in een dialoog kijken wat je absoluut nodig hebt om te beginnen. Meestal is bijvoorbeeld het hele riedeltje van begroeting niet nodig. Waarom beginnen bij hallo, hoe gaat het, goed, met jou? De hedendaagse toeschouwer is gewend aan montage dus niet iedere scène hoeft netjes ingeleid te worden. Beter start je bij de *point of attack*. Dus bekijk je tekst kritisch en schrap alles in het begin wat je niet nodig hebt om de scène te begrijpen. En zo stop je ook: de scène is afgelopen wanneer de handeling is afgelopen. Er hoeft geen afscheid genomen te worden, iemand hoeft niet netjes de deur uit te lopen, er hoeft niet gezwaaid te worden tot iemand achter de horizon is verdwenen. Liever hou je spanning vast dan dat je de betekenis uitkauwt.

Het kan zelfs nog rücksichtsloser. Een bekende toneelschrijver vertelde eens dat hij van iedere dialoog die hij schreef onverbiddelijk de eerste zes regels weg sneed, omdat het dan pas interessant begon te worden. Voor het merendeel van de inzending van de schrijfwedstrijd geldt hetzelfde. Het vervelende is alleen dat dit voor het merendeel van de inzendingen, die precies honderd woorden moeten tellen, zou betekenen dat je het hele stuk weg moet snijden.

Jibbe Willems

Tijdens [Theaterfestival VERTIGO \(11 t/m 15 juni\)](#) zullen de vijf beste microdrama's op een bijzondere manier geëxposeerd worden in [Theater aan het Spui](#). Het festivalpubliek mag vervolgens zijn stem uitbrengen op één van de vijf microdrama's. Op zondagavond 15 juni zal de winnaar van [Het Loopt In Het Honderd](#) bekend gemaakt worden.